

KOMENTARZ

Wojciech Nagel

ekspert ds. ubezpieczeń społecznych i pracy BCC

Analiza sytuacji w systemie ubezpieczeń społecznych od 2012 roku w następstwie działań zapowiedzianych w exposé premiera 25 listopada br.

Należy założyć, iż działania nowego Rządu i Parlamentu w sferze zabezpieczenia społecznego powinny dotyczyć w szczególności wdrożenia niezbędnych zmian, które będą miały zasadniczy wpływ na poprawę kondycji finansów publicznych w krótkiej i dłuższej perspektywie, a także ujedynolicą zasady uczestnictwa obywateli w systemie emerytalno-rentowym. Będą one miały kluczowe znaczenie w zapowiedzianej polityce zmniejszania deficytu budżetowego, obronie tzw. progów ostrożnościowych, ale także – w przywracaniu elementarnego poczucia sprawiedliwości zgodnie z postanowieniem art.2 Konstytucji RP: *Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.*

Wśród katalogu działań służących dokończeniu reformy ubezpieczeń społecznych z 1999 roku, wprowadzonej przez rząd J. Buzka należy wyróżnić:

1. Wdrożenie zmian w kwestii **stopniowego podniesienia wieku emerytalnego** dla kobiet i mężczyzn (do 67 lat). Propozycje zmian zostały zaprezentowane w exposé wraz harmonogramem ich wprowadzenia, począwszy od 2013 roku.

2. **Wprowadzenie nowych zasad przechodzenia na emeryturę pracowników tzw. służb mundurowych**, których założenia zostały wypracowane w 2011 roku i odłożone do wdrożenia w okresie powyborczym. Obejmują one zmienione zasady uprawnień dla nowo wstępujących do służby (55 lat pracy, 25 lat służby). Propozycje zmian zostały zaprezentowane wraz harmonogramem ich wprowadzenia, począwszy od 2013 roku.

3. Ponowne wprowadzenie przez rząd wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z konstytucją zmian w ustawie o emeryturach i rentach z FUS wprowadzonych przez Sejm w 2005 roku, **dotyczących szczególnych uprawnień osób pracujących w górnictwie**. Taki wniosek, złożony przez rząd Marka Belki, został wycofany po wyborach w

2005 r. przez rząd Kazimierza Marcinkiewicza. Obecny rząd nie rozważa wystąpienia do TK, a w expose zaprezentowano jedynie ograniczenie uprawnień do osób pracujących w dole kopalni, przy wydobywaniu. Oznacza to de facto – zachowanie obecnego status quo.

4. **Objęcie powszechnym systemem emerytalnym prokuratorów i sędziów**, jako zgodne z pierwotnymi założeniami reformy ubezpieczeń społecznych z 1999 r., zostały one zmienione w procesie przyjmowania ustaw wprowadzających reformę emerytalną. Rząd nie przedstawił w tej kwestii zamierzeń, a expose ograniczyło się do zapowiedzi przeglądu przywilejów grup zawodowych. Zapowiedziano wprowadzenie mechanizmu zamrożenia mechanizmu automatycznej waloryzacji wynagrodzeń sędziów (począwszy od 2012 r.).

5. Wprowadzenie **wielofunduszowości** w OFE (różne strategie lokacyjne, w zależności od wieku uczestnika) oraz określenie **płatnika wypłat** świadczeń z otwartych funduszy emerytalnych po 2013 roku. Rząd nie przedstawił w tej kwestii zamierzeń do wykonania.

6. **Dostosowanie systemu rentowego do emerytalnego po reformie**, co oznaczać będzie zmianę systemu wyliczania wysokości przyznawanych rent, których obecne ustalanie przebiega wedle zasad obowiązujących przed reformą ubezpieczeń społecznych z 1999 roku. Problem ten nie pojawił się w expose, aczkolwiek minister finansów wypowiedział się ostatnio na temat konieczności wprowadzenia zmian dostosowawczych.

7. Umacnianie systemu dobrowolnego oszczędzania na starość zarówno indywidualnego jak i poprzez tworzenie zakładowych programów emerytalnych o partycypacyjnym sposobie opłacania składek (na wzór brytyjski). Rząd nie posiada w tej kwestii zamierzeń do wykonania w zakresie zmian w ustawie o PPE. Dla osób indywidualnych wprowadzono możliwość oszczędzania na kontach IKZE, z ulgą podatkową w PIT począwszy od 2012 roku.

Przywileje emerytalne w Polsce, które obejmują wybrane grupy zawodowe są bardzo kosztowne i nie znajdują uzasadnienia zarówno z punktu widzenia możliwości finansowych państwa jak i równego traktowania obywateli wobec stanowionego prawa. Naruszają one zasadę sprawiedliwości społecznej i uniemożliwiają głębszą reformę finansów publicznych.

Budżet państwa corocznie asygnuje kwotę ponad 20 mld zł na opłacanie przywilejów emerytalnych w tym:

- Funkcjonariuszy i żołnierzy (z możliwością przechodzenia na emeryturę po 15 latach pracy) – ok. 11 mld zł rocznie. W tej kwestii expose zawiera propozycje ograniczenia przywilejów związane z podwyższeniem lat służby (do 25 lat) oraz wieku przejścia na emeryturę mundurową (55 lat). Rozwiązanie ostatnie (wiek emerytalny) nie zostało wynegocjowane ze stroną związkową, która podtrzymuje przejście na emeryturę w wieku 50 lat.

- Prokuratorów, sędziów, funkcjonariuszy służby więziennej (j.w.) – ok. 1,2 mld zł rocznie.
- Górników, wyłączonych z rozwiązań tzw. emerytur pomostowych (z możliwością przechodzenia na emeryturę po 25 latach pracy pod ziemią) – ok. 8,2 mld zł rocznie.

Zagrożenia dla reform zapowiedzianych w expose Premiera.

BCC uważa, iż brak woli politycznej Rządu w podjęciu działań na rzecz likwidacji przywilejów emerytalnych zastępowanych fiskalizmem podatkowym, będzie prowadził do następujących niekorzystnych skutków dla obywateli i przedsiębiorców:

- Ryzykiem nie uzyskania akceptacji społecznej dla podwyższenia wieku emerytalnego, z uwagi na prawną nierówność traktowania pracowników ze względu na charakter świadczonej przez nich pracy.
- Ryzykiem stopniowego podnoszenia podatków bezpośrednich – w PIT i CIT, w kierunku progresywnym, wprowadzenia trzeciego progu podatkowego dla osób lepiej zarabiających co podwyższa ryzyko przenoszenia ich rezydencji podatkowej poza polski system skarbowy. Takie działanie obywateli i przedsiębiorców jest zgodne z postanowieniami Traktatu Wspólnotowego UE.
- Ryzykiem podniesienia tzw. składki rentowej dla pracowników, z obecnych 1,5% - do 6%.
- Ryzykiem dalszego podnoszenia podatków pośrednich – VAT oraz akcyzy.

Podsumowanie:

Zaniedbania oraz wyłomy w procesie reformowania systemu US spowodowały sytuację, iż katalog niezbędnych zmian, które umożliwią z jednej strony adekwatność świadczeń w stosunku do wynagrodzenia, z drugiej – wypłacalność systemu emerytalno-rentowego – jest bardzo szeroki. Treści expose ich wszystkich – nie wymieniły. Przykładowo, warto wspomnieć, iż zgodnie z aktuarialną prognozą średnioterminową FUS do 2017 roku – jego niedobór (uwzględniając przeprowadzoną redukcję składki do OFE z 7,3% do 2,3%) wyniesie 220 mld zł, w tym tylko w funduszu rentowym – blisko 85 mld złotych. Podniesienie składki rentowej po stronie pracodawców o 2% nie spowoduje jego wypłacalności w tym czasie a jedynie ograniczy ujemne saldo przepływów. Cięcia budżetowe nie tworzą wartości dodanej, wywołują zaś napięcia na rynku pracy i nieunikniony wzrost bezrobocia, zapewne powyżej 13%, już w warunkach III kwartału 2012 roku. Także, w sytuacji, w której aktywność Funduszu Pracy wedle posiadanych informacji będzie ograniczana w 2012 roku - podobnie

jak roku w bieżącym o połowę (około 3,5 mld zł). W tej sytuacji BCC uważa, iż nie ma podstaw do dalszego obciążania pracodawców składką na Fundusz w wysokości 2,45% od wynagrodzenia pracowniczego i należy je zmniejszyć do poziomu co najmniej 1,3%. Obniży to koszty pracy i będzie stanowić istotny impuls w utrzymaniu dotychczasowego poziomu zatrudnienia, w sytuacji oczekiwanego spowolnienia gospodarczego i nastrojów recesywnych. Nie akceptujemy traktowania Funduszu Pracy, który jest funduszem celowym opłacanym przez pracodawców i ustawowo utworzonym na rzecz tworzenia miejsc pracy i przeciwdziałania bezrobociu, jako rezerwy kasowej resortu finansów.

Reasumując:

BCC popiera zaprezentowaną koncepcję podwyższenia wieku emerytalnego, w tym służb mundurowych, stopniowej reformy KRUS oraz zmiany metody waloryzacji z procentowej na kwotowej. Kwestia zmian w wysokości składki rentowej uzyska naszą akceptację w sytuacji obniżenia obciążenia pracodawców na Fundusz Pracy począwszy od 2013 roku. Jest to zgodne z logiką ograniczania ulg w podatku PIT oraz harmonogramem wdrażania reformy wieku emerytalnego. Podaną w expose zapowiedź „przeгляdu przywilejów emerytalnych” uważamy za niedostateczną i oczekujemy przedstawienia w łonie Komisji Trójstronnej harmonogramu ich likwidacji. Ponadto należy rozpocząć wdrażanie zmian, które zaprezentowaliśmy w przedstawionej opinii.

Kontakt:

Wojciech Nagel

ekspert ds. ubezpieczeń społecznych i pracy BCC,
członek Monitorującego Komitetu i Konwentu BCC
tel. 601 329 181
e-mail: wojciech.nagel@bcc.org.pl

Institut Interwencji Gospodarczych BCC
Emil Muciński
rzecznik
tel. 602 571 395, 22 58 26 113
e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Business Centre Club istnieje od 1991 roku. Jest największą w kraju organizacją indywidualnych pracodawców. Zrzesza 2500 członków (osób i firm). Wśród członków BCC znajdują się największe międzynarodowe korporacje, instytucje finansowe, ubezpieczeniowe, firmy telekomunikacyjne, najwięksi polscy producenci, uczelnie wyższe, koncerny wydawnicze itd.

Członkami Klubu są także prawnicy, dziennikarze, naukowcy, wydawcy, lekarze, wojskowi i studenci. BCC koncentruje się na działaniach lobbingowych, których celem jest rozwój polskiej gospodarki, zwiększenie liczby miejsc pracy i pomoc przedsiębiorcom. Związek Pracodawców BCC jest członkiem Komisji Trójstronnej. Członkowie Klubu, reprezentujący blisko 250 miast, skupiają się w 24 łóżach regionalnych na terenie całej Polski. Koordynatorem wszystkich działań BCC jest prezes Marek Goliszewski.

Więcej: <http://www.bcc.org.pl> Kontakty prasowe: <http://www.bcc.org.pl/Eksperci.244.0.html>